

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47

Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem
pe trimestrul Iulie-Septembrie al anului 1883, cu preț
cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea
foaiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire
pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-
Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde
se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să
fie scrise bine, ca să se poată cere.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror
abonament se sfârșește cu ultima Martie 1883, a și
înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie
espeditura silită a sista, sau a întârzia cu espedirea
foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei
fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Parastasul.

Reșinari 17 Iunie.

Nu este numai un act creștinesc, prin care avem
să dovedim comuniunea dintre cei repositați și între
cei remaiți în viață; nu este numai pietatea din re-
cunoștință, care ridică festivitatea memoriei unui
bărbat mare din trecut, este și un act de civiliza-
țiune; oamenii, civilizați trebuie să și onoreze pe re-
positații lor.

Parastasul în memoria Archieppului și Metro-
politului Andrei bar. de Șaguna, a Marelui bărbat
bisericesc și politic al românilor din Transilva-
nia și Ungaria, s'a celebrat Joi cu toată solemnitatea.
Prin celebrarea aceasta românii ortodocși au dove-
dit, că știu prețui pe bărbații lor mari din toate
punctele de vedere.

Escelenția Sa Prea sântitul Archiepp. și Mitro-
polit Miron Romanul a sosit Mercuri seara la
Reșinari, întâmpinat și condus de un banderiu de
călăreți și primit în comună de autoritățile locale
bisericesci și politice.

FOIȚA.

Cristian Waldo

san

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)

(Urmare).

„— Ei! imi gândeam eu, pornind ear pe drum,
a fost scris că într'una din zile am să cerșesc; însă
cu toată soartea mea contrară, eu jur a nu cerși
mult! Trebuie să găsesc o industrie nouă, ce are
să mă scape.

„Am ieșit din strimtoarea munților și am găsit
ospitalitate la țărani buni, care mi-au dăruit chiar
nesce provizii pentru ziua întreagă. Ei imi spuneau,
că o bandă de hoți jefue țeara, și că căpitanul este
cunoscut sub numele „Italianul“.

„Continuându-mi drumul, am intra în provin-
cia Silesiei. Intențiunea era, de a mă oprî în ora-
șul cel dintâiu, spre a face plânsoare și a reclama,
la autorități, urmărirea jefuitorilor mei. Mergînd
adâncit în o mie de proiecte, unele mai neexecuta-
bile ca celelalte, spre a-mi face banii, fără a mă
adresa cătră mila publică, auđii un galop scurt și
schiop îndărătul meu, și întorcîndu-mă recunoscui
cu uimire pe măgarul meu, pe sêrmanul meu Jean,

Eri dimineață, numeroase trăsuri duceau cătră
Reșinari prin Dumbrava Sibiului pe acei ce doreau
să asiste la celebrarea parastasului.

La 8 oare elevii scoalelor din loc, cu steagurile și
stegulețele lor au plecat avînd corpul învățătorilor în
frunte spre a forma spalielul până la biserica cea mare,
lângă care este monumentul Marelui arhieru, care
de astădată era decorat foarte frumos cu ghirlande
frumoase de flori, eară împregiurimea cu verdeață de
brađi și mesteacani verđi.

Numeroasa preoțiime îmbrăcată în vestmînte sa-
cerdotale și cântăreții din institutul Andreian au
condus la 8 1/2 oare pe Escelenția Sa cântînd și in-
tre sunetul clopotelor dela amendouă bisericile dela
cuartir (casele familiei I. Brote) până la biserica
cea mare.

La biserica, afară de spalielul elevilor scoale-
lor din Reșinari mai așteptau: membrii consisto-
riului, cari nu erau în funcțiune la serviciul para-
stasului, deputațiunile din afară, reprezentanțele cor-
porațiunilor: Asociațiunea transilvană pentru litera-
tura și cultura poporului român, Reuniunea română
de cântări, reuniunea sodalilor români din Sibiu cu
steagul, elevii institutului Andreian din Sibiu și
popor mult, cu toate că era și de lucru.

Între aceștia și acestea se vedea și din familia
repositului: dl Constantin Șaguna, căpitan în ar-
mata română, dimpreună cu stimabila sa soție.

În ordine frumoasă au intrat cu toții în bise-
rică și s'au așezat, fie-care la locul precris în pro-
gramă publicată în nrul 67 al acestei foi, ear' Pre-
sânția Sa cu asistența de preoți și diaconi s'a po-
stat inaintea mesei îmbrăcate în negru și care se
presenta ca un mormînt, de-asupra cărui era crucea
și coliva, pânea și pausul.

Îmbrăcându-se Escel. Sa Preasânțitul arhierpis-
cop și metropolit cu vestmintele de liturghie, după
sânțirea a patru cetitori, a făcut închinăciunea
obicinuită și s'a început sânta liturghie.

Înainte de săvîșirea intrării celei mari Esce-
lenția Sa a chirotesit pe P. Administrator Ioan
Băloiu din Poiana-Sărată, un presbiter evla-
vios și vrednic întru protopresbiter.

După aceasta s'a continuat liturghia până în sfîrșit.
Cântările liturghice le-au executat, sub condu-
cerea dlui prof. G. Dima, corul elevilor din Semi-
nariul andreian.

După liturghie imediat s'a început parastasul.
Escelenția Sa cu o asistență și mai numeroasă de
preoți s'au așezat inaintea mesei cu colivă, de care
masă erau atîrnate, de-a dreapta o cunună grandioasă

care fugea după mine, cum putea, căci el era rănit.
Se dice că măgarii sînt proști, o conced; dară ei
sînt animale, mai așa de inteligente ca și câinii: eu
m'am convins despre aceasta de multe ori, călătorind
cu servitorul acesta credincios. De astă-dată el
mi-a dat o dovadă de atașament înțelept și de in-
stinct misterios, în adevăr estraordinar. El a fost
furat și dus; despoiat de calabalicul său, el s'a scă-
pat fără îndoială. S'a tras focuri asupra lui; el nici
habar n'avea și și-a continuat fuga, a dat de ur-
mele mele, și ca un adevărat erou, el m'a ajuns, cu
un glonț în pulpă!

„Îți mărturisesc, că am petrecut cu el o scenă
vrednică de Sancho Pansa, dară mai patetică, căci
eu aveam a mă îngriji de un rănit. Am scos glon-
țul din pelea interesantului meu amic, și i am spălă-
rana cu îngrijirea cea mai delicată. Sêrmanul aîni-
mal a îngăduit operațiunea și pansamentul, cu un stoi-
cism, ce aparține genului său, și cu o încredere inte-
ligentă ce, negreșit nu o putem atribui numai ge-
niului omenesc. Cu măgarul regăsit aveam o re-
sursă. După ce îi scoasem glonțul numai schiopa.
Frumos, tare și mare, el avea preț... Dară ideea
această lașă și hidoasă nu se formula în cifre și o
spui, spre onoarea mea, că o am refuzat cu indig-
nație. Nu era vorba de a vinde pe amicul meu, ci
de a nutri două stomachuri în loc de unul.

„Am sosit, cum am putut în orașul Troppau.
Jean găsea scăeți de alungul drumului; eu m'am lip-

din partea consistoriului arhidiecezan și a corpului
profesorilor seminariului Andreian de partea stîngă,
alta din partea Asociațiunei; la bazele mesei de
ambe părțile erau răđimate două cununi aduse
de nepoții repositului dl Constantin Șaguna și
Elisabeta Șaguna n. Calendero, una dela
București, închisă într'o cutie în forma unei inimi,
în partea deasupra, cu sticlă, cunună de liliac violet
artificial, foarte frumoasă, fiind lucrată cu multă artă,
alta dela Viena, făcută din metal și reprezentînd laurii
nemurirei. Mai departe au fost cununi dela reuniunea
de cântări din Sibiu, dela reuniunea sodalilor români,
elevilor institutului Andreian din Sibiu și altele,
pe care nu ni le-am putut însemna, dela cine sînt.

În decursul parastasului corul reuniunei române
de cântări din Sibiu a cântat răspunsurile și două
cântări funebrele: „Plîng și mă tînguesc“ și „Ce
este viața noastră...“, compoziții noue de dl prof.
G. Dima, adevărate capete de operă. Arangiamen-
tul acordurilor și esecutiunea au rivalizat în frum-
seță și precisiune.

După cântarea a noua, Preacuvioșia Sa P. Ar-
chimandrit și Vicar arhieriscopesc N. Popea, de pe
catedra bisericeii, a rostit un discurs bogat în mo-
mente memorabile din viața marelui defunct, din
cari a putut pricepe ori și cine importanța fe-
nomenului strălucit, care s'a arătat preste un pătrar
de secol pe orizontul vieții noastre bisericesci și
politice, spre a lăsa urme neșterse și model de con-
duită pentru poporul român întreg. Sperăm că vom
deveni în pozițiune de a publica discursul întreg în
alt număr.

După aceasta, în procesiune au eșit junimea,
reprezentanțele, corporațiunile și poporul și toți
funcționarii în oficiul divin până la mormînt, unde
s'au dus coliva, pânea și pausul. Acî s'au cântat
troparele de încheere, s'au cetit rugăciunea desle-
gării și s'au cetit sfîrșitul. După „În veci pome-
nirea lu!“ Elevii institutului Andreian au întonat
imnul de dl Z. Boiu „Româtime mult cercată“, com-
pozițiunea dlui D. Cunțan.

Împărțindu-se poporului anaforă și colivă, pro-
cesiunea se întoarce în aceeași ordine în biserică
între sunetele clopotelor.

Cu aceasta ceremonia bisericască s'a terminat.

După ameađi la 1 oară în edificiul scoalelor, în
două sale s'a intrunit cam la 125 persoane la masă.

După masă, Escelenția Sa Preasânțitul arhierpis-
cop și Metropolit a fost petrecut până la marginea ho-
tarului Reșinarilor de același banderiu, care la în-
tîmpinat la sosire. Escelenției Sale urmară apoi și

sit de o parte din pânea mea pentru ziua aceea,
pentru a-i indulci încât-va convalescența. În Trop-
pau, oamenii din popor, m'au deplîns, m'au ajutat
cu un culcuș și cu un prînz, cu dragostea, care are
atîta preț și merit la oamenii cei sêrmani. Au-
toritățile orașului dădură vorbelor mele puțin cre-
dîmînt. Eu aveam hainele groase a unui călător
pe jos și n'aveam nici o hîrtie, ca probă, că sînt
om de studii, care avea dreptul de încredere. Ade-
vîrat, că vorbeam bine, prea bine pentru un mo-
jic; dar țêrile acele dela frontiere erau exploatare
de atîți intriganți îndemnatici! Nu de mult venise
un Italian, care și da aparența unui domn mare,
jefuit în munți, și după aceea s'a aflat că el însuși
era capul banței, care chiar se făcea că o semnaleză.

„Eu m'am hotărit, a nu insista; căci dela amin-
tirea lui Guido Massarelli și până la bănuiala com-
plicității din parte-mi, nu era decăt un pas. M'am
reîntors la sêrmanele mele gazde. Ele m'au primit
foarte bine, au blamat magistrații orașului lor, și
uitându-se, cu un ochiu de invidie, la Jean, mi-a đis:

„— Din norocire îți rămîne măgarul, care-l
poți vinde!

„Făcîndu-mă a nu pricepe alusiunea aceasta,
ei mi a spus, sub formă de sfat, că pot rămîne,
două sau trei luni în casa lor, dacă mă mulțamesc
cu ceea ce are familia; și, dacă în timpul acela, ași
scî face ceva, și ași lucra, eu ași pute plăti chiel-
tuiala, fără a fi silit, a-mi lăsa măgarul drept plată.

ceilalți participanți neapartinători comunei Reșinilor.

Timpul a fost de minune!

Așa s'a petrecut acea zi de doliu pentru românimea gr. or. din Transilvania și Ungaria, în mod demn de un popor cu aspirațiuni frumoase corespunzătoare unui popor nisuitor către toate beneficiile civilizațiunii.

Credem că toți câți am luat parte, în deosebi însă nepoții marelui reposat dl Constantin Șaguna și stimabila sa consoartă, vor lua cu sine mângăierea, unii că ne-am împlinit o sacră datorință, alții, vădând cât de mare este stima către binefăcătorul, pe care dânsii au și dreptul cel prea prețios al numi uchiul! — ce moștenire prețioasă și neperitoare le-a lăsat, dragostea unui popor recunoscător.

Nu credem a pute încheia acest raport mai bine de cât adăugând și din partene pentru reposatul un adânc simțit: „În veci pomenirea lui!“ și „Fi-ei țărâna ușoară!“

Revista politică.

Sibiin, în 15 Iunie.

Toastul senatorului Gradișteanu nu fu purtat cu apă rece ca cel alui Scobeleff. Efectul însă pentru diaristică se pare a fi același. Se vede dar, că deosebirea între apă și vin în politica diarelor nu face. Vuetul vede diarele mari din Viena și Budapesta resună încă în urma toastului, măcar că „Ind. roum.“ ca organ al opozițiunii îl chindisise. Un exemplu de un astfel de vuet resunător, găsim în „Deutsche Ztg.“ care mai înainte era oare cum mai binevoitoare României.

Aceasta dăce că festivitatea desvălării monumentului lui Ștefan cel mare a devenit o adevărată orgie a șovinismului grando-român. Din Ștefan face un căpitan de Vlachi moldovenesci. După introducerea aceasta vine de nou asupra toastului și apoi continuă:

„Cu alte cuvinte asta va să dăcă, că regele Carol n'are de cât să apeleze, pentru ca să însuflețească pe toți Românii la cucerirea țărilor, cari închipuirea daco-românească le consideră de moștenire pentru români.“ După o espozițiune mai lungă de imputări regelui Carol, care se desvâlesce acum sau că este regent slab, sau că este cel mai mare șovinist încheie provocând guvernul austro-unguresc la băgare de seamă asupra impregiurării, că în România un resboiu contra Austro-Ungariei ar fi salutată cu bucurie neîmpărțită. „Guvernul din Viena s'a desamăgit de multe ori în politica sa orientală. Caută ca să nu cunoască opiniunea cea adevărată a României atunci, când va sta față în față cu fapte, care nu se vor mai pute face nefăcute prin nici un fel de manevră mulcomitoare.“

În alt număr provoacă pe Guvern să ceară dela România satisfacțiune.

Nu este de mult, decând se rapoartă dela Bucuresci că Brialmont, general belgian, petrece în Bucuresci cu scop de a pregăti planuri pentru întărirea fruntariilor țerei. Guvernul belgian, după oare care opozițiune, a dat spre sfârșitul acesta generalului concediu. „P. Corr.“ află acum că rămânerea generalului Brialmont la Bucuresci este contra espresei voințe a guvernului belgian. Din contră, generalul, după ce i s'a denegat plenipotența cerută de a pute merge în România, a resignat în mod ostentativ dela proiectul decălătorie și a cerut un conce-

diu numai pentru locul de cură Carlsbad, care concediu i s'a și dat, fără nici o dificultate. Persoanele normative din guvernul belgian se vęd în urma actului generalului contra disciplinei și cu totul în contradicere cu ordinul espres al guvernului. Într'o pozițiune de tot penibilă. „P. Corr.“ dăce la toate aceste: În fine avem să accentuăm și încă cu toată hotărîrea, că guvernul României nu s'a adresat către cel belgian, ca să i pună la dispozițiune pe general pentru un timp oare care, ci a aflat de bine a se pune el cu generalul în corespondență. Se poate dar că, stând astfel lucrurile, generalul va demisiona și probabil că va intra în armata română.

O telegramă dela Bucuresci spune că generalul Brialmont a fost Mercuri la Galați, însoțit de generalul Angelescu, unde a vędut arsenalul, canalul dela Macin și instalațiunea flotilei dunărene. În urma staturilor lui Brialmont e posibil că mai întâiu se vor fortifica țărmii Dunărei.

Justiția în Ungaria în ilustrațiune maghiară.

Toate statele civilizate au simțit necesitatea de a se emancipa justiția de sub influența politice. Principiul vechiu „Quod non est in actis, non est in mundo“ a rămas neatins în toate consecințele lui și judecătorul și-a formulat sentința după acte neinfluențat de fluctuațiunile politice. Și numai astfel este justiția justiție, numai astfel avem garanție în aplicarea principiilor de drept, pe cari se bazează statul.

La noi în Ungaria grandomania maghiarismului începe a infiltra și justiția. Politica începe a se viri și în justiție. Va fi aceasta spre consolidarea statului, va întări sdruncinata credință a naționalităților în sfințenia justiției, unica, în care mai avem ceva încredere, nu voim să dăm răspuns. Constatăm faptul, și-l constatăm ilustrat de cei mai competenți bărbați cu cap ai Ungariei, de cei dela diarul „Pesti Napló“.

Procesul dela Tisza-Eszlár este pus la ordinea zilei. Toată lumea civilizată și țintese ochii asupra justiției din Ungaria. Diarele jidane din Europa varsă foc. În adevăr un proces mai interesant rar va avē Ungaria. Tendințiositatea diarelor jidane de toate colorile, corupțiunea bătătoare la ochi, cu care se denaturează chiar și decursul pertractării finale, ținuta reprezentantului guvernului, el care este paladiul dreptății toate aceste revarsă o tristă lumină asupra cursului de lucruri pe la noi și ne arată în toată golătatea noastră. În cele din urmă s'a trezit simțul de dreptate și în ungurii mai cu judecată și „Pesti Napló“, cel mai acreditat diariu unguresc ridică protest.

Unul dintre apărătorii acușărilor avocatul Eötvös Károly s'a plâns la presidentul tribunalului asupra jurnalistică din Ungaria de parțialitate. De bună seamă domnul apărătoriu a înțeles jurnalistică, care toate lucrurile le denaturează în colorit filosemitic?! Destul că „Pesti Napló“ din acest incident a rupt tăcerea. Căutând motivul, din care a purces domnul Eötvös dăce:

„Pentru ce se provoacă la diare în decursul pertractării, și pentru ce la public?“

„Vrea domnia sa să învinue diaristica de parțialitate, sau pe public? Sau vrea să aducă în sus-

Sfatul era cuminte; l'am acceptat, hotărît, mai bine a munci decât a pierde chezașia, adecă pe sârmanul Jean, care-mi putea fi încă de folos.

„Gazda mea era păpușar. Pentru a-i proba, că eu nu sânt un leaș, l'am întrebat, neștiind încă ocupațiunea sa, că în ce-i pot fi folositor.

„— Eu vęd, îmi răspuse el, că Dta ești om de treabă, și fața dtale mă face să mă încred în dta. Măne este bălcu într'un sat, două miluri de aici; eu nu mă pot duce acolo; du-te dta în locul meu, încarcă-ți măgarul cu marfa mea, și vinde-mi din păpuși, câți poți. Ai dece la sută din câștig.

„În ziua următoare eu eram la loc vindând păpuși, ca și când n'ași fi făcut altceva în viața mea. Și totuși eu nici ideea n'aveam de șireturile particulare a micului sau a marelui comerț; dară eu am făcut tuturor femeilor complimente asupra micimei picoarelor lor, și am întretinut atâta lume prin hiberbolele mele și prin limbuța mea, încât în vre-o câteva oare a fost marfa mea vëndută. De cu sara am venit vesel la stăpânul meu, care, încântat de succesul meu refuza odată cu capul, a primi ceva din partea profitului meu, drept resplată pentru nutriment.

„Eată-mă dară încă odată cu ocupație și cu bani în busunar, în cantitate proporțională, cu luesul și cu trebuințele pozițiunii mele nouă. Stăpânul meu Hantz m'a trimis apoi să fac o tură de trei zile prin comunele învecinate și eu am reușit a-i vinde toate

vechiturile din magazie, cari de mult îl puneau pe gânduri. La reîntorcere mi-a dat mai mult decât mi-a promis: însă, când îi vorbeam de a-l părăsi, el se mânia și vërșea lacrimi numindu-mă fiu nemulțămitor și propunându-mi mâna ficei sale, spre a mă reține. Fiica era frumoasă, și-mi arunca ochiri naive. Eu m'am purtat cam gogomănesce, cum ar fi dâs mulți bărbați de spirit ai cunoștinței mele. Eu n'am umblat după ea, ci, într'o noapte, am dispărut, împreună cu Jean și cu doi rigsdaleri. Destul adecă alți doi rigsdaleri i-am lăsat bunului papușar din Troppau, spre a-mi plăti datoria.

„Era vorba să merg mai departe, ori încătrău, ca să aflu un mijloc, de ami continua călătoria, fără a fi nevoit a încredința niscăror persoane, pentru care aveam recomandății, în diferite orașe din Germania și din Polonia, un desastru, despre care n'aveam altă dovadă, decât sărăcia mea. Bănelile primarilor din Troppau mă vindecară de ideea a istorisi nenorocirile mele. Îmi pierdusem legitimațiunile n'aveam să contez decât pe mine insumi, spre a le înlocui, cu afirmațiuni probabile. Însă nici nu ești probabil, când reclami ajutor. De aceasta nu mă întristam. Eu m'am datat cu situațiunea mea și am esperiat cu odată mai mult în viața mea, că ziua scăpării sosese pururea, pentru aceia, cari au răbdare cu dăoa de astăzi.

(Va urma).

pițiune pertractarea și pe judecători, că stau sub influența publicului și a presei? Minunată „încredere“ mai este și aceea, despre care în decursul pertractării s'a dâs deja, că au toată încrederea: „că sub conducerea presidentului actual vor avē deplină libertate și judecătorii și apărătorii“. Mai încape oare vre-o indoeală în privința aceasta? Dat-a oare ocașiune de a face apărătoriu excepțiune, dat-a oare tribunalul, presidentul, sau decursul pertractărilor de până acum? Nu, la nici un cas nu, ci apărătorii prepară încă de pe acum basa, pe care, dacă sentința nu va fi după placul lor se poată excepțiunea nu din motive obiective, ci din punct de vedere formal, și astfel să elibereze pre acușăți prin punerea în judecată a tribunalului. Nu căutăm, încât este aceasta loial, pentru ce se imputăm aceasta apărătorilor, când le a premers cu esemplu în aceasta direcție procurorul de stat, da însuși procurorul de stat.

După ce spune ce chiemare are jurnalistică, după ce constată corecta ținută a tribunalului și năsuința apărătorilor de a face și din petrii martori în favorul clienților lor ajunge la procurorul de stat:

„Ce vom dăce însă despre acușatorul general, despre domnul Szezyffert?“ **Rolul său este scandal pe terenul justiției,** (Szereplése igazságszolgaltatási botrány.) care a stărnit cel mai mare resens în toată țeara, și contra lui a protestat deja și un diar din Viena, „Die Presse“. **Reprezentantul statului, în un proces criminal, în care înaintea tribunalului stau persoane acușate pentru omor, procurorul regesc, care după procedura noastră ar să fie acușatorul general, deși a făcut acțiune, nu lucră spre a se descoperi omorul, ci face după cum arată și cazul de astăzi, — pune pedeci și dispozițiilor tribunalului; da, el, reprezentantul guvernului, lucră contra judecătoriei statului, și o discreditează în fața lumii, înainte de a se fi constatat prin pertractare afirmatele abuzuri.**

„Regretăm foarte mult amestecul politice în administrarea justiției, căci instituțiunea procurorului de stat o considerăm mai mult, și a fost pagubă de a compromite așa de grav.

Ne abștinem dela comentarii. Faptul este din sine și prin sine destul de ilustrat. Am ajuns acolo, încât nici justiția nu ne mai dă nici o garanție. Judece lumea despre noi, judece lumea, care până acuma nu ne da creșmânt, când dăceam că la noi toate sânt infiltrate de politica actuală.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Din Treiscaune, în Iunie 1883. Dle Redactor! Dintre toate comitatele transilvane, Haromsecul este mai nebăgat în seamă și mai puțin cunoscut publicului român, dar cu cât devine mai evidentă neînteresarea din partea noastră față de acest comitat frumos și tare populat, situat ce-i drept într'o margine extremă a țerei, cu atât se îndreaptă mai multă atențiune asupra lui din partea autorităților mai înalte a statului și a celorlalte confesiuni, doară și pentru aceea că aci este mai compact și mai bine reprezentat elementul maghiar.

Visite de ale ministrilor, secretarilor de stat, a capilor bisericesci și diferiților conducători de partide politice, nu sânt lucruri rare pe la noi și întru atâta ne-am datat cu ceremonialele pregătite pentru oameni mari, că numai deșteaptă în nimeni vre-o curiositate, ba și vine a crede că în Haromsecul este Ungaria cea fericită, a cărei bucurie vor să o împartă conducătorii destinului patriei în serbătorile de primire ce se arangiază.

Voiu să vă amintesc acum dle Redactor ceva numai în treacă despre visitațiunea episcopului rom. cat. a Esc. Sale dlui Francisc Lönhart, întreprinsă în părțile acestea. Nu-mi este scopul descrierea călătoriei și a festivităților, ce insumi am vędut în unele locuri că s'au arangiat în onoarea acestui prelat, — ci a arăta din cele vędute, spre ce consolațiune și edificare servece înfățișarea unui cap bisericesc în mijlocul credincioșilor săi.

Precum este sciut, la romano-catolici misteriu mirului îl sēvērșese însuși episcopul și spre sfârșitul acesta și-a ales dânsul cu ocașiunea primei visitațiunii întreprinsă în eparchie, numai două ppresbiterate, al Ciucului inferior și al Haromsecului. Sēvērșirea actului însuși merge altcum foarte iute, căci cei înscriși spre miruit, după terminarea misei, se pun în rënd în biserică și episcopul îi unge, după ce a premers cu cuvântare corespunzătoare însemnătății actului din partea parochului respectiv, la care reflectează apoi episcopul. Un scop precăt de ostencios, dar foarte salutar însă, ce l'ajunge capul diecesei cu ocașiunea sēvărșirii acestei funcțiuni, este că se convinge însuși, — visitând bisericile, scoalele și arhivele parochiale — despre

toate scăderile și trebuințele, de care duc lipsă poporul și nu se mulțămesc numai cu rapoartele, de multe ori înfrumșate, ale organelor subalterne, ce sînt chemate a fi „ochiul episcopului.”

Aceste cercetări de aproape și informațiuni necesare despre trebuințele poporului său, se vede că a reclamat absentarea Esc. Sale din reședință dela 11 Maiu până la 18 Iunie, cam cinci săptămîni. Un interval de timp acesta, relativ destul de lung, dacă am presupune că ar fi vizitat și toate filele din două tracte, căci tractul Haromsecului cu deosebire este mic formînd marea majoritate în comitat reformații și alte confesiuni.

Ceva frumos însă și demn de toată lauda, se poate observa aci, că ungurii de și aparțin la 4 confesiuni, nu lasă să se ivească diferența confesională cu ocaziunea primirii unui prelat, ci atunci sînt toți numai unguri, toate se consideră din punct de vedere maghiar. Astfel episcopul rom. cat. în K. Vársárhely, oraș în mare majoritate reformat, a fost primit cu aceeași pompă ca și în Brețcu, oșid cu caracter mai mult catolic, unde a fost întimpinat și condus de bandieru prin poartă de triumf și seara i s'a făcut conduct de facile. Aci a sosit în 6 Iunie st. n. și în 8 a făcut excursiune la Poiana-Sărată, unde s'a pus la cale, cum se se ridice biserica și scoala rom. cat. ce până acum n'a existat în aceasta comună nouă, curat românească. Sunt cei drept impiegați vamali unguri, dar statul și fondul religios vor fi în stare să facă și pentru puțini aceasta, spre ridicarea prestigiului național, numa de nu s'ar cerca pe urmă tentațiuni față cu frumoasa noastră școală confesională de acolo, pre cum deja se simte.

Am permis, dle Redactor, că nu mi-a fost scopol a descrie pe larg călătoria Escelenției Sale episcopului transilvan, precum se numește, ci a arăta ce rezultat produce visitațiunea în diecesă din partea unui Archiepiscop, când însuș ascultă, vede și se convinge despre toate impregiurările din comunele ce le cercetează. Ași pute aminti aci cu toate acestea, că în Brețcu, care este oarecum central catolicismului în treiscaune (afându-se catolici în partea de sus a comitatului.) și unde a petrecut Esc. Sa cu puține intreruperi 3 zile, — la prânțul oficios au fost intrunită și preoțimea română din loc dimpreună cu Onorab. Par. Ioan Baloiu din Poiana-Sărată, care prin liberalitatea-i cunoscută, oferind la masă vinul său escelent de Moldova, — a făcut o deosebită plăcere Esc. Sale. Încât pentru rezultatul călătoriei, fie-mi permis a resuma pe scurt că în mai multe comune s'a pus la cale renovarea bisericilor, în altele se vor rădica nouă dimpreună cu scoale și unde jertfele locuitorilor, în urma îmbărbătarilor premerse, nu vor fi de ajuns, acolo s'a promis sucurs din fondul religios.

Au vădut și românii noștri prin unele locuri venirea și plecarea sərbătorească a episcopului rom. cat. dar deși ei priveau oare cum cu indiferentism nevinovat la tot ceremonialul, pare că dedeau din umeri și oftau că atâția oameni mari, câți se preumblă prin Hárómszék, numai pentru alții vin și lor nu le aduce nimeni nici o veste bună, cu mult mai puțin să le promită vr'un sprigin în multele necasuri, de care n'au cui să se plângă. Au și Ungurii greutate lor, dară ei nu rămân numai nemângăiați, ci sînt ajutorați chiar în diferite privințe la timp de nevoie. Abia a plecat episcopul rom. cat. și în urmă-i a sosit contele Eugen Zichy ca delegat al guvernului spre a pune la cale înființarea scoalelor de meseriași în orașele maghiare, promițînd tot sucursul guvernului pentru spriginirea industriei maghiare și delăturarea greutăților, ce întimpină aceasta în Moldova vecinată. În luna viitoare se așteaptă earăși ministrul de comerț și acesta va ave ocaziunea și mai bună a asculta păsurile poporului său ales, de a căruia singură soarte se interesează toți de sus, până jos.

Dar poporul nostru nici, că se mai așteaptă în impregiurările actuale la ușurarea condițiilor de viață din partea domnilor situațiunei, căci cu toate s'au dedat de mult, auđi însă totuși manifestându-se și acuma vechea credință înrădăcinată pe drept la densus, că numai Archiereul este mijlocitor între poporul român și domnitor, — și cu cât dor ar aștepta să vadă pe Archiepiscopul său. Oamenii bătrâni și aduc aminte a fi auđit dela părinți, că a umblat și prin Hárómszék oare când Archiereu român gr. or. și aceste se dă cu socoteala a fi fost în primii ani ai episcopatului fericitului Vas. Moga. Și într'adevăr, dacă undeva a fost și este lipsă de consolațiune de edificare și îmbărbătare în credință, apoi nicăiri n'ar fi mai de dorit ca în Secuime, unde 23 mii români gr. or. ca prin minune s'au putut conserva până astăzi, dară deja se arată prin unele locuri în urma tentațiunilor pornite, semnele unei slăbiri, ce din și în di prevestesc păsărire totală.

Presupun a fi destul de cunoscute giurstările noastre, decât să mai fie lipsă de descrierea acestora

mai pe larg — și acum permiteți-mi dle Redactor, să încheiu, căci și altcum mă tem, că voi fi trecut preste ospitalitatea, ce cred că poate oferi coloanele ȋiarului d-voastră unei corespondențe particulare.

C—n.

Varietăți.

* Eri la prânđ au fost dl căpitan Constantin Șaguna cu stimabila Sa consoartă, oaspeții Escelenției Sale Domnului Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul. — Adi la 8 oare a plecat dl căpitan dimpreună cu consoarta la Bucuresci.

(Coincidența curioasă.) Ni se comunică din unele părți ale Transilvaniei, că nrul „Telegrafului Român” cu cerculariul despre parastatul întru memoria Marelui Andreiu bar. de Șaguna a sosit foarte târziu încât până în ziua sərbărei n'au avut cunoștința nici despre cerculariul, prin urmare nici despre sərbare. Din „Luminătorul” vedem că tot cam așa s'a întemplat și în părțile bănățene. Am vrea se scim dacă avem de a face cu o coincidență regretabilă sau cu vre-un act de persecuțiune ascunsă. De aceea rugăm pe toți căror li se va mai fi întemplat astfel de întârziere a ne încunoștința, dar de putem da de originea cauzei.

* (Ordinea examenelor) la scoalele centrale române ortodoxe-orientale din Brașov la finea anului școlastic 1882/83.

Examenele de promoțiune încep în 13 Iunie și durează până în 20 Iunie incl. st. v.

Examenele publice.

a) La gimnasiu, la scoala comercială și reală.

Mercuri în 22 Iunie st. v.

- 8—9 oare clasa I-a gim.: Religieuna și Latina.
- 9—10 " " I-a reală: Aritmetica și Geografia.
- 10—11 " " II-a gim.: Latina și Maghiara.
- 11—12 " " Toate clasele: Cântări.
- 3—4 " " clasa II-a reală: Istoria naturală și Istoria.
- 4—5 " " Toate clasele: Gimnastica.

Joi în 23 Iunie st. v.

- 8—9 oare clasa III-a gim.: Istoria și Româna.
- 9—10 " " III-a reală: Franceza și Geometria.
- 10—11 " " IV-a gim.: Latina și Matematica.
- 11—12 " " IV-a reală: Chemia și Maghiara.
- 3—4 " " V-a gim.: Elina și Germana.
- 4—5 " " VI-a gim.: Latina și Matematica.

Vineri în 24 Iunie st. v.

Dela 10—11 oare clasa a V-a de fete din toate studiile.

Sămbătă în 25 Iunie st. v.

- 8—9 oare cl. VII-a gimnas.: Logica și Istoria.
- 9—10 " " I-a comerc.: Principii comerciale și Româna.
- 10—11 " " II-a comercială: Dreptul cambial.
- 11—11½ " " II-a " Comptabilitatea.

b) La scoala primară normală.

Luni în 20 Iunie st. v.

- 8—9½ oare anti merid. clasa V-a de copii
- 9½—11 " " " " IV-a " "
- 11—12 " " " " III-a " "
- 3—4 " " post merid. " " II-a " "
- 4—5½ " " " " I-a " "

La 5½ oare p. m. exerciții gimnastice.

Marți în 21 Iunie st. v.

- 8—9 oare anti meridiane clasa I-a de copile.
- 9—10 " " " " II-a " "
- 10—11½ " " " " III-a " "
- 3—4½ " " post meridiane " " IV-a " "

Examenele se încheie cu cântări; ear' la clasa de copii IV și V, precum și la clasa de copile III și IV vor premerge cântările respunsurile din grădinarit.

c) Examenele de maturitate.

1. Esamenul oral de maturitate cu scolarii din clasa VIII-a gimnasială va fi Luni și Marți în 27 și 28 Iunie st. v. înainte și după ameađi.

2. Esamenul oral de maturitate cu scolarii din clasa III-a comercială va fi Sămbătă 18/30 Iunie înainte și după ameađi.

d) Miercuri în 29 Iunie st. v.

După serviciul divin împreunat cu rugăciune de mulțămîtă în biserica Sft. Nicolae Scheiu se va încheia anul școlar 1882/83 cu cetirea clasificățiunilor și cu împărțirea premiilor în sala cea mare a Gimnasiului.

La aceste examene publice precum și la festivitatea de încheiere are onoare Direcțiunea a invita

pe părinții școlarilor, precum și pe toți amicii și binevoitorii scoalelor noastre.

Brașov în 11 Iunie 1884.

Diracțiunea scoalelor medii române ort.-orient.

* (Programa examenelor publice) la gimnasiul rom. gr. or. din Brad, cu finea anului școlastic 1882/3.

Luni în 27 Iunie a. m. dela 7—8 oare clasa I. gimnasiul Latina (prof. esam. George Părău), dela 8—8½ Istoria naturală (prof. esam. Stefan Albu) dela 8½—9 Maghiara (prof. esam. Vasile Dămian), dela 9—9½ Geografia (prof. esam. St. Albu), — Dela 9½—10 clasa II. gimnas. Istoria universală (prof. esam. V. Dămian) dela 10—10½ Matematica (prof. esam. Constantin Costin) dela 10½—11 Maghiara (prof. esam. V. Dămian), dela 11—11½ Botanica (prof. esam. St. Albu).

După ameađi clasa III. gimnasială, dela 2—2½ Religia; (prof. esam. George Părău) dela 2½—3 Maghiara (prof. esam. V. Dămian), dela 3—3½ Germana (prof. esam. G. Părău), dela 3½—4 Latina (prof. esam. George Părău). — Dela 4½—5 clasa IV gimnas. Religia (prof. esam. G. Părău), dela 5—5½ Maghiara (prof. esam. V. Dămian) dela 5½—6½ Latina (prof. esam. C. Costin), dela 6½—7 Matematica (prof. esam. C. Costin).

Marți în 28 Iunie a. m. dela 8—12 clasa IV normală din toate studiile (prof. esam. Petru Rimbaș și Ioan German. După ameađi dela 2—5 oare clasa III. normală din toate studiile (prof. esam. P. Rimbaș și I. German), — dela 5—6 gimnastica cu toate 6 clasele (prof. esam. I. German).

Miercuri în 29 Iunie a. m. După finirea serviciului divin cu docologie, solemnă încheere a anului școlastic împreunată cu cânt și declamări, în fine împărțirea premiilor și a testimoniilor.

Din ședința corpului prof. ținută la 4 Iunie 1883.

Diracțiunea Gimn.

Georgiu Părău. m. p.

* Lui „P. L.” i s'a telegrafat din Bucuresci: „Duminea viitoare să într'unesce în Cluj comisiunea pentru regularea fruntariilor austro-unguresci române. România va fi reprezentată de fostul ministru de externe Ionescu și de generalii Pancovici și Barozzi.”

* (Mulțămîtă publică). Abrud în 15/27 Iunie. La 6/16 Iunie a. c. s'a arangiat un maial în praterul Abrudului, în favorul înmulțirii fondului Reuniunei femeilor rom. pentru înființarea unei scoale de fete în Abrud. Cumcă acest maial au avut o reușită splendidă și mulțămitoare dovadă avem rezultatul unui venit curat, de 244 fl. 77 cr.

De aceia, subscrisul Comitet, și ține de scumpă datorința, în numele Reuniunei femeilor române din Abrud și giur, a mulțămi cu toata caldura mai antăiu Comitetului arangiatori pentru neobosita-i activitate, apoi prea st. Domni din loc și giur, mult onorațiilor D. preoți, și învățatori, pentru contribuțiile marinimoase, și conlucrarea lor binevoitoare binevoitoare, precum și celorlalți p. st. participanți, cari cu prezența Dlor, a onorat acest maial cuitându-se mai jos, totodată, și sumele de bani intrate.

După raportul Comitetului arangiatoriu, din prețul intrării și suprasolvirii marinimoase, au intrat preste tot, una sumă de 1 fl. 310 fl. și 60 cr. v. a. din care substragëndune spesele de 71 fl. 38 cr. a. din rēmas, un venit curat, de 244 fl. 77 cr. computându-se galbenul cu 5 fl. 55 cr.; — care sumă s'a adaos spre înmulțirea fondului Reuniunei mai sus menționate.

(Contribuirile le vom publica în Nr. următor Red.)

Comitetul Reuniunei femeilor rom. din Abrud și giur.

* (Cât e delung drumul dela Bucuresc până la Sibiu?) Lung nu poate fi, dacă poți pleca din Sibiu dimineața la 8 oare și seara la 9 să ajungi acolo. Însă nu pentru toate lucrurile este drumul acesta de aceeași lungime. Noi am primit astăzi în 18/30 Iunie „Timpul” dela 15/27 Aprilie a. c. cu numai puține decât șapte stampilii postale din Samocov, Sofia, Lompalanka, Vidin, cealalte ne cetețe. Biata foaie poartă și o inscripțiune, ni se pare bulgărească, din care ni s'ar părē a găci că are se dică că „adresatul nu este cunoscut”. Norocul de multe ori scurtează, de multe ori lungesce drumul pentru ajungerea la scop, și aceasta se întemplă cu oamenii și, pe cum se vede, și cu ȋiarele. Și unii și altele se pot considera fericiti, dacă ajung. Nefericiti aceia, cari tot aleargă se ajungă și nu ajung nici odată la — scop.

* („Furnica”) cassa de economii în Făgăraș. „Avis acțiunilor!” Cu privire la publicațiunea noastră în „Telegraful român relativ la plătirea ratei a II-a cu 20% dela acțiunile „Furniceii” spre ușurarea Domnilor acțiunari se aduce la publica cunoștință, cumcă versamentele se pot face afară de cassa societății și la „Albina” în Sibiu.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

(Urmare.)

După redeschiderea ședinței se conduce în sală o martoră însemnată, Sofia Solymosi, sora dela Ester. Presidentul declară, că martorii de mai înainte, afară de fata cea tineră și alți doi martori, nu se vor jura conform deciziei tribunalului. Se prezintă protocolul căpitanului dela cetate, din care se vede că doi domni jurnaliști au vrut să vorbească cu învățătorul lui Morit Scharf și că pe aceștia iau ținut de răpitorii lui Morit.

Sofia Solymosi spune, că s'a întâlnit cu Ester între 11 și 12 oare; Ester a fost cu voie bună. Martora, spune cum a fost îmbrăcată. Ea mai depune s'a întemplat adesea, de s'a fert la Rosenberg, la care sta ea în serviciu și mâncarea s'a dus la Scharf.

În Sâmbăta numită a adus vin, fiindcă Rosenberg a mâncat acasă? — Apărătorul Friedmann: Când ai adus vinul? — Martora: La masă. — Dr. Friedmann: Erau oamenii la masă, când ai adus vinul? Martora: Da. — Dr. Friedmann: Și numai după aceea am vorbit cu ea.

Șechterul Schwarz se roagă a pute vorbi cu martora? — Martora: Omului acestui-a nu-i răspund. — Pres. Răspunde-i: — Acus. Schwarz: Mă cunosc? — Martora: Nu. — Acus. Schwarz: M'ai vădută Sâmbăta la prânț la Rosenberg? N'am fost acolo la mâncare? — Martora: Nu, nu te-am vădută. Acus. Schwarz: Așa! Apoi de ce ai ținut o săptămână după aceea, când am fost eară la Rosenberg, că eu ași fi tăiat gâtul lui Ester; dacă nu m'ai vădută nici odată, e cu puțință să me fi cunoscut? — Pres. Cine ți-a opus DTale, că fata ar fi depus aceasta? — Acus. Scharf: Eu însumi o am auzit. Sofia a eșit din casă plângend, eu am întreat, de ce plânge, Sofia a ținut cătră fata lui Rosenberg: „Acesta e șechterul, care a omorît pe sora mea.“

Martorul următor e Kollmayer, neguțătorul dela care a cumpărat Ester vâpseală pentru mueri. Dînsul spune, Ester a fost la el în boltă între 11 și 12. Timpul nu-l știe precis. Clopotul dela ameați nu s'aude bine până în bolta lui. Orologiu are ce e drept, nu s'a uitat însă la orologiu. Cam după o 1/2 oară am prânțit, n'a fost nimenea la el afară de Ester. O streină eșise înainte de Ester. Nimenea nici a lui Hury, nici mama fetei, n'a întreat ținua întreagă după Ester.

Pres. (cătră Hury). De ce nu te-ai dus acolo? — Hury: Fiind-că aușisem dela Sofia, că ar fi vădută pe Ester pe cale cătră casă. — Solymosi Nici eu nu m'am dus acolo, fiind că am auzit, că Ester a fost vădută pe drum, după ce a făcut cumpărăturile de lipsă. — Martora Iuliana Vamos locuesce vis-à-vis de templu, ea a auzit pe Morit chemând pe Ester să facă focul. — Pres. Scii aceasta de sigur? — Martora: Da, după ce a eșit evreii din biserică, i-a ținut Morit să facă focul era între 11 și 12 oare; — Pres. Mai de mult ai depus că Morit ar fi chemat pe Ester să stingă luminile? — Martora: A fost ținua, lumini n'au ars. — Pres. Mai demult ai depus, că ardeau lumini; așa sună depunerea DTale înaintea judei cercetători? — Martora: Nu mai știu, care e starea lucrului? Într'un an niți multe. Pentru depunerea dintăiu ași pute jura. — Pres. Ai vădută lumină în templu? — Martora: Da, noaptea, Scharf mi-a spus, că au ars lumini fiind alegere de șechter. — Acus. Scharf: Acea n'am ținut-o.

Pres. Ce scii de alui Lengyel? — Martora: Am auzit, că alui Lengyel ar fi auzit cătră ameați strigăte „după ajutor.“ A lui Lengyel a mai auzit dela Samuil Scharf, că unei fete iar fi spălat picioarele. Prin aceasta s'a mărit suspiciunea și s'a presupus, că evreii ar fi omorît pe fata. Asupra acestor lucruri n'aș pute jura, fiind că nu-mi mai aduc bine aminte. După ameați n'am fost acasă. — Acus. Wollner. DTa ai fost acasă, te-am vădută spălând și te-am auzit certăndute. — Martora: N'am fost acasă. — Procurorul. Dela casa DTale pututai vedea sinagoga? — Martora. Da, am vădută ferestrele. — Procurorul: Toata înainte-de-ameați ai fost acasă? — Martora: Da. — Procurorul: Ce ai făcut? și unde ai fost? — Martora, am fost în casă și am lucrat și pe afară. — Procurorul: N'ai auzit strigăte? — Martora: Nu. — Procurorul: Casa DTale e mai aproape de sinagogă, ca casa lui Lengyel? — Martora: N'am auzit nimic. — Apărătorul Dr. Eötvös: Când ți-a spus alui Kovacz, că ar fi auzit strigăte? — Martora: Ea a zis, că ar fi fost înainte de prânț — Dr. Eötvös: La ce oară? — Martora: Oara nu o a numit. După ce a auzit strigăte a strigat pe ușă afară: „cânela nu mușcă!“

Apărătorul Friedmann vrea să pună martorei întrebări, pres. observă, că nu-i de lipsă a răspunde la o întrebare de două-ori. — Lustig ride de unele depuneri ale martorei, presidentul îl provoacă, să se poarte cu cuviință. (Strigăte în public: foarte bine! Aceasta trebuia să se întâmple mni de mult!)

Martorul următor e Gavriil Bathory. Dînsul a vădută lumină, nu însă din templu, ci din tindă. Lumina a ars între 1/2 11 și 11. — Procurorul: Când te ai culcat? — Martorul: Începea a în noaptea. — Procurorul. Cum ai putut vedea apoi lumina; aceasta a ars numai cătră 11 oare? — Martorul. M'am deșteptat după aceea.

Martora următoare, alui Bathory, spune că sau ea sau fata ei, una din ele aprindeau Sâmbăta de regulă luminile la Scharf. A vădută și ea lumină din tinda templului cătră 11 oare noaptea. Lumina ardea deja pela 8 oare, când se întorea cătră casă. — Pres. Ai întreat Dta ținua următoare: de ce au ars luminile? — Martora: Da; noi am întreat pe Morit și acesta ne a răspuns, că a fost alegere de Șechter.

Martora următoare e Sofia Bathory, ficia celor de mai sus. Dînsa își aduce aminte de împrejurările, între cari a dispărut Ester Solymosi. Spre sară au venit Evreii și vorbeau despre aceasta. Dînsa a vorbit cu a lui Kovacs, aceasta nu i a spus nici dînsului timpul, în care ar fi auzit strigend. — Pres. D-ta ai stins de regulă luminile în sinagogă? — Martora. Da. — Pres. Scii de bună samă, că Sâmbăta n'ai stins Dta luminile? — Martora. Nu le-am stins. — Pres. La câte oare se îndepărtau Evreii de regulă din templu? — Martora: De regulă la 10 oare, de astă dată s'au dus după 11 oare. — Apărătorul Friedmann mai pune unele întrebări, apoi se încheie ședința la 1/2 3 oare.

Procurorul propune, a nu se recunoasce depunerea sorei Sofia Solymosi, fiind de aproape înrudită cu Ester; ear Sofia Bathory, fiind prea tineră, să nu se jure. Ceilalți martori să se jure. În ședința următoare se va pronunța tribunalul asupra acestora.

Nyiregyhaza 22 Iunie a. c.

Ascultarea se începe cu continuarea depunere soției lui Lengyel. Martora depune, a fi auzit în Sâmbăta respectivă strigăte de cătră poarte casei sale, cari se păreau a fi strigătele unui copil.

La interpelarea apărătorului Dr. Friedmann se admoniază publicul din partea presidentului, a nu trece în escedări sub decursul pertractărei.

Lengyel continue cu depunerea. Sâmbăta numită a auzit destul de bine strigătele: „Lele Lengyel vino afară!“ — Pres. Mai demult ai ținut, că strigătele sunau Lele Kovacs, vino!“ Martora: Aceasta e indiferent. — Pres. Pentru DTa da, e însă de însemnată a o ști — Martora: Nu mai știu bine. — Pres. Ai auzit bine strigătele? — Martora: foarte bine; a fost vocea unui copil. — Pres. DTa ai depus, că te-ar fi frapat, cum evreii au eșit așa târziu din templu? — Martora: Nu-i adevărat. — Pres. Dar stă în protocolul de investigațiune. — Martora: Nu se poate. — Pres. Pe ce timp ai auzit strigătele? — Martora: După ameați, adecă cam cătră seară. — Pres. Înaintea judei cercetătoriu ai depus, că s'ar fi întemplat înainte de prânț? — Martora: Nu-i adevărat, s'a întemplat seara. — Pres. Ai vorbit cu cineva despre aceasta? — Martora Nu, cu nimenea; s'au schimbat câtecevinte. Alui Bathory n'a întreat: „A strigat cinevr?“ Eu am răspuns; „Da, de cătră poarta am auzit o voce de copil.“ Aceasta s'a întemplat însă cătră seară. (Mișcare.) — Procurorul: De ce n'ai depus în sensul acesta la investigațiune? — Martora: Dacă m'ar fi întreat atunci în modul acesta, așa ași fi răspuns.

Martorul următor, Ioan Lengyel, fiul martorei premergătoare, e băiat de 15 ani. — Pres. A fost muierea lui Scharf la mama DTale? — Martorul: Da, adeseori — Pres. Ce a întreat alui Scharf? — Martorul: Da sau auzit în adevăr strigăte. — Pres. Și ce a răspuns mama DTale? — Martorul. Că a auzit strigăte. — Pres. Pe ce timp ar fi auzit strigătele? — Martorul: La ameați — Pres. (cătră mama lui Lengyel) Depunerea DTale nu consumă cu depunerea fiului DTale. fiului DTale. — Lengyel (mama.) Jur ds o sută de ori, că a fost după ameați; am auzit strigend: „Lele Lengyel vino afară!“ și eu am răspuns: „Întă numai, că nu-i incuiat!“ — După mai multe întrebări recunoasce martorul Lengyel, că aceea, ce a dis mamă sa e adevărat.

Martora Fekete spune, că trecând Sâmbăta pe lângă templu a auzit plânsete, de unde? nu știe;

doi evrei păzeau templu; plânsul n'a fost de copil. Aceasta era pela 11 oare. — Pres. Mai demult ai depus altfel. — Martora: Nu-i adevărat, știu sigur că punct 11 oare am sosit la sora mea. Pe la templul evreilor am fost înainte de 11 oare. — Procurorul: Vădută-ai înaintea templului pe Morit Scharf? — Martora: Nu, sigur nu era acolo. — Acusatul Iosif Scharf: (cătră martoră) Vădută-ai noaptea lumină în templu? — Martora. Nu, aceasta-i minciună.

Martorul următor, preotul catolic Iosif Adamovics nu știe de deslusiri despre întemplare. Casul îl cunoasce numai din țină și istorisiri. — Apărătorul Carol Eötvös întreată pe martor: făcut-a dînsul dimpreună cu judele investigator arătarea signată cu literilele A. I.? — Martorul. Da. Dr Eötvös. Ai cunosciută despre cursul investigațiunei? — Martorul. Nu.

Martorul următor, Iosif Papp jude în Tisza-Eszlár, dă deslusiri asupra eșirei publicului din biserică.

Urmează unchiul dela Ester, Ioan Solymosi. A vădută lumină în templu și a auzit toată noaptea de Sâmbăta spre Duminecă pe mulți evrei umblând pe stradă. Toată noaptea a fost sgomot pe stradă.

Martorul următor, Andreiu Ataliczi, e cocieriu, locuesce tocmai vis-à-vis de casa lui Hury. Depune, că Ester Solymosi a adăpat adese-ori vaci și viței.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 28 Iunie n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	120.40	120.25
Renta de aur ung. de 4%	89.40	89.50
Renta ung. de hârtie	87.15	87.30
Împrumutul drumurilor de fer ung.	1.825	138.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	91.80	91.75
I emisiune de obligațiuni de stat dela drumul de fer orient. ung.	113.—	113.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	839.—	835.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	300.—	300.—
Acțiuni de credit austr.	300.—	301.60
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	99.25	99.25
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	100.40	100.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorșire	98.70	98.50
Obligațiuni urbariale temeșane de	99.25	99.—
Obligațiuni urb. temeș. clausulă sorșire	97.70	97.50
Obligațiuni urbariale transilvane	99.50	99.52
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.—	93.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimeii de vin	97.75	97.75
Sorși unguresci cu premii	114.75	115.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	78.45	78.50
Datorie de stat austr. în argint	79.10	79.10
Renta de aur austriacă	99.30	99.—
Sorși de regulară Tisei	109.80	110.—
London (pe polița de trei luni)	119.90	119.90
Serisuri fonciari ale institutului „Albina“	—	100.80
Argint	—	—
Gabin	5.67	5.65
Napoleon	9.49	9.49
100 marce nemțese	58.50	58.45

Nr. 138.

[430] 3—3

CONCURS

pentru Stipendiu din fundațiunea lui Gozdsu.

Prin aceasta se escrie concurs pentru un stipendiu din fundațiunea lui Gozdsu de 500 fl. — la cas de gradațiune un stipendiu de 400 eventualmente de 300, 200 sau de 100 fl. cu observare, că se dă preferință concurenților pentru științele tehnice și montanistice.

Concurenții au de ași adresa petițiunile instruate cu testimoniile scol., cartea de botez, și cu atestat de paupertate până la 10 August stilul nou 1883 cătră cancelaria fundațiunei lui Gozdsu, Budapesta király utca 13, însemnând în petițiune Studiile, ce voesce concurențul să studieze, și ultima poșta unde are să-i se comunice rezultatul petițiunei.

Tot odată sunt avisați și stipendiații fundațiunei lui Gozdsu de ași substerne până la 10 August st. n. 1883 documentele despre rezultatul studiilor în a. scol. 1882/3 la reprezentanția fundațiunei lui Gozdsu. Budapesta király utca 13. pentru că la din contră se vor lipsi de stipendiul avut.

Budapesta 24 Iunie 1883.

Comitetul administrativ al reprezentanției fundațiunei lui Gozdsu.

Publicațiune.

[431] 3—3

Tribunalul subscris publică prin aceasta că pentru desbateră concesiabilității în cauza segregării pășunii și regulării pădurilor, și proprietății pe hotarul comunei urbariale a Ferihazului se pune termin ținua de **9 Iulie 1883 dimineța la 10 oare în comuna Ferihaz** în casa comunală.

Despre ce foștii proprietari și foștii iobagi se încunoscîncează cu acea observare, că neînfașșarea lor nu va împedeca pertractarea.

Pertractarea o conduce Székely Miklos jude esmis. Din ședința tribunalului regese ținută în 9 Aprile 1883.

(N. S.)

Nagy Lajos m. p.,
pres.Butac m. p.,
not.